

VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IR VERTINIMO VALSTYBINEI SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBAI PRIE APLINKOS MINISTERIJOS PAVALDŽIOSE ĮSTAIGOSE

2021-09-14

VILNIUS

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) atliko apibendrinimą jai pavaldžiose įstaigose (toliau – Direkcijos) korupcinio pasireiškimo tikimybės vertinimo, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsniu, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) 2020 m. rugpjūčio 3 d. direktoriaus įsakymu Nr. V- 85 „Dėl saugomų teritorijų direkcijų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, sąrašo patvirtinimo“, taip pat atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. D1-442 patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ir jos valdymo sričiai priskirtų biudžetinių įstaigų, valstybės įmonių ir viešųjų įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimo ir motyvuotos išvados rengimo tvarkos aprašo 15 punktą.

Direkcijų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė nustatymo ir vertinimo tikslas – nustatyti įstaigos veiklos sritis įtakančius rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai, nustatyti veiklos sritis, kurios turi daugiausia korupcijos rizikos veiksnių ir pasiūlyti prevencijos priemones šiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar šalinti.

Nustatant Direkcijoms veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė laikytasi prielaidos, kad Direkcijoms įgyvendinant nustatytus uždavinius, gali kilti pavojus pasireikšti korupcijai padarant korupcinio pobūdžio nusikalstamas ir kitas su korupcija susijusias veikas.

Direkcijų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimas buvo atliktas: mokamų paslaugų, susijusių su edukacija ir ekskursijomis, teikimo srityje.

Direkcijos savarankiškai vertino korupcijos pasireiškimo tikimybę, vadovaudamosios Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 patvirtintomis Valstybės ir savivaldybės veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis. Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą

atliko Direkcijų vadovų paskirti asmenys arba Direkcijų vadovai.

Analizuotas 2020 m. liepos 1 d. – 2021 m. gegužės 31 d. laikotarpis.

Minėtoje srityje vertinta, ar pasirinktoje veiklos srityje yra laikomasi įstatymų, ar priimti visi teisės aktai būtini įstatymų ir įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų įgyvendinimui, ar juose nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, t. y. ar juose įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimo terminai, sprendimus priimančys subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai, atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos, nustatyta sprendimų apskundimo tvarka ir kt.

Direkcijų parengtas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės analizavo ir apibendrino Tarnybos Teisės ir personalo skyrius.

Analizės rezultatas

Direkcijose korupcijos pasireiškimo tikimybė atlikta – mokamų paslaugų, susijusių su edukacija ir ekskursijomis, teikimo srityje, pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 5 kriterijų vadovaujantis Tarnybos direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-85 „Dėl saugomų teritorijų direkcijų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė“.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo analizė buvo atliekama naudojant dokumentų analizės metodą. Analizės metu buvo vertinama ar direkcijose: sprendimų vykdymo, priėmimo tvarka reglamentuota aiškiai ir pakankamai; ar ji yra skaidri; ar vidaus teisės aktuose įtvirtintos tvarkos ir procesai yra aiškūs ir suprantami; ar reglamentuoti procesai nesuteikia per daug diskrecijos teisės vienam darbuotojui, dėl ko gali atsirasti galimybė korupcijai pasireikšti.

Tarnybai yra pavaldžios 33 direkcijos: 4 nacionalinių ir 26 regioninių parkų, 1 biosferos rezervato, 2 valstybinio gamtinio rezervatų.

Atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvadas pateikė 33 direkcijos.

Siekiant įvertinti mokymų paslaugų, susijusių su edukacija ir ekskursijomis, teikimo sritį, Direkcijos analizavo ir vertino šiuos teisės aktus:

1. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą;
2. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą;
3. Viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo aprašymų rengimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2009 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 1V-644 (2017 m. liepos 11 d. įsakymo Nr. 1V-497 redakcija);
4. Direkcijų nuostatus;
5. Parkų, biosferos rezervatų, valstybinių rezervatų nuostatus;
6. Direkcijų įsakymus „Dėl direkcijų teikiamų mokamų paslaugų įkainių“;

7. Direkcijų įsakymus „Dėl direkcijų Vidaus kontrolės dalyvių pareigų ir atsakomybės“;
8. Direkcijų darbuotojų pareigybių aprašymai.

Tarnyba vertino ir Tarnybos direktoriaus 2017 m. balandžio 27 d. įsakymą Nr. V-59 „Dėl Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos reguliavimo sričiai priskirtų biudžetinių įstaigų teikiamų mokamų paslaugų įkainių patvirtinimo“ (su visais vėlesniais pakeitimais) kiek tai susiję su direkcijų teikiamomis mokamomis paslaugomis.

Visų saugomų teritorijų direkcijų nuostatuose yra nurodyta, kad jos teikia mokamas paslaugas, susijusias su Direkcijos veiklos tikslais ir funkcijų vykdymu. Kiekviena direkcija patvirtina teikiamų mokamų paslaugų sąrašus, lengvatas ir įkainius atsižvelgiant į minėtą Tarnybos direktoriaus įsakymą. Įkainiai tikslinami pagal poreikį, t. y. įvedant naujas edukacijas.

Nacionalinių parkų direkcijose mokamų paslaugų teikimą organizuoja atskiri administraciniai padaliniai ar skyriai (Žemaitijos NP, Aukštaitijos NP ir Labanoro RP, Kuršių nerijos NP, Dzūkijos NP ir Čepkelių VGR direkcijose). Tokių direkcijų skyriaus nuostatuose yra nustatyta, kad skyriai pagal kompetenciją organizuoja ir vykdo bei teikia mokamas paslaugas ir aptarnauja lankytojus. Regioninių parkų, Žuvinto BR, 2 valstybinio gamtinio rezervatų direkcijose mokamų paslaugų lankytojams teikimą ir vykdymą organizuoja vyriausieji specialistai. Surinktų lėšų už mokamas paslaugas apskaitą ir kontrolę atlieka atskiru įsakymu paskirtas darbuotojas. Šių funkcijų atlikimas, darbuotojų pavaldumas yra numatytas Direkcijų specialistų pareigybių aprašymuose.

Mokamų paslaugų teikimas papildomai reglamentuojamas Direkcijų vidaus dokumentuose: Paslaugų teikimo taisyklėse, Lėšų, gautų už teikiamas mokamas paslaugas apskaitos taisyklėse, Lankytojo bilietų naudojimo ir apskaitos taisyklėse, Finansų kontrolės taisyklėse, Lėšų, gautų už parduotus valstybinio parko lankytojo bilietus, naudojimo ir apskaitos taisyklėse.

Nacionalinių parkų direkcijose (Kuršių nerijos NP, Dzūkijos NPD ir Čepkelių VGR, Žemaitijos NP direkcijose) yra patvirtintos Lankytojų bilietų naudojimo ir apskaitos taisyklės vadovaujantis Tarnybos direktoriaus 2017-04-17 įsakymu patvirtintais įkainiais ir Tarnybos direktoriaus 2019-04-18 įsakymu Nr. V-58 Valstybinio parko ir Žuvinto biosferos rezervato lankytojo bilietų platinimo, apskaitos ir surinktų lėšų naudojimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Yra paskirtas atsakingas už bilietų išdavimą ir apskaitą atsakingas darbuotojas, taip pat yra paskirti atsakingi darbuotojai, kuriems pavesta platinti lankytojų bilietus. Kiekvienas bilietus parduodantis atskaitingas asmuo kartą per mėnesį atsiskaito už bilietų panaudojimą, pildydamas bilietų panaudojimo ataskaitą, kurią patikrina ir pasirašo atsakingas specialistas.

Pagal atskirus saugomų teritorijų direkcijų įsakymus paskirti atsakingi asmenys už įplaukų už paslaugas surinkimą grynais pinigais. Direkcijos reguliariai peržiūri vidaus teisės aktus, reguliuojančius Direkcijos darbuotojų funkcijas ir atsakomybę teikiant mokamas paslaugas.

Direkcijos darbuotojams nėra suteikti įgaliojimai priimti vienasmenių sprendimų, kiek tai susiję su paslaugų teikimu. Informacija apie teikiamas mokamas paslaugas yra skelbiama Direkcijų internetinėse svetainėse. Teikiamos mokamos paslaugos užsakomos iš anksto (Nemuno kilpų RPD), atsiskaitoma pagal išrašytą sąskaitą faktūrą už suteiktas paslaugas bankiniu mokejimu arba pagal direkcijos darbuotojų išrašytus grynųjų pinigų priėmimo kvitus. Gautos pajamos už teikiamas mokamas paslaugas pervedamos į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sąskaitą.

Direkcijos kiekvieną mėnesį teikia Tarnybai Pajamų už teikiamas paslaugas/parduotus lankytojų bilietus ataskaitas.

Direkcijose, kuriose teikiamos edukacinės paslaugos susijusios su laikinu apgyvenimu yra patvirtintos atskiros vidaus tvarkos, pvz. Dėl teikiamų mokamų paslaugų suteikimo (Dzūkijos NP ir Čepkelių VGR direkcija). Taisyklėse nustatyta mokamų paslaugų teikimo tvarka ir sąlygos, įskaitant Direkcijos ir paslaugų gavėjų teises ir pareigas, ginčų sprendimo tvarką, atsiskaitymo už paslaugas būdus ir kt. Taisyklėse yra reglamentuotas paslaugų gavėjų aptarnavimas nuo užsakymo gavimo vieno langelio principu iki jo įvykdymo ir įvykdymo kontrolės. Direkcijoje paskirti darbuotojai už Taisyklėse numatytų pildyti dokumentų kontrolę. Darbuotojams, teikiantiems mokamas paslaugas, kiekvieno mėnesio 1 darbo dieną yra nustatyta pareiga pateikti suteiktų mokamų paslaugų ataskaitą Taisyklėse paskirtam darbuotojui, taip pat pildyti mokamų paslaugų užsakymų priėmimo ir įvykdymo registravimo žurnalus. Atskiru įsakymu yra paskirtas darbuotojas, kuris yra atsakingas už mokamų paslaugų užsakymų kalendoriaus sukūrimą ir lankytojų apskaitą kiekvieną dieną lentelės pildymą.

Atskiru Dzūkijos NP ir Čepkelių VGR direktoriaus įsakymu (2019-09-19 įsakymas Nr. V1-64 (1.4) „Dėl komisijos kulinarinio paveldo degustavimo paslaugos turiniui įvertinti komisijos sudarymo“ sudaryta komisija kulinarinio paveldo degustavimo paslaugos turiniui įvertinti ir pateikti išvadas. Atsižvelgiant į komisijos pateiktas išvadas, patvirtintas Kulinarinio paveldo degustavimo paslaugos teikimo aprašas. Aprašu nustatyta kulinarinio paveldo degustavimo paslaugos teikimo tvarka, įskaitant Direkcijos ir paslaugos gavėjo teises ir pareigas, atsiskaitymo už paslaugą būdus, ginčų sprendimą ir kitas sąlygas. Atskiru direktoriaus įsakymu yra patvirtinti atitinkamų teikiamų paslaugų sąrašai ir jų aprašai. Atitinkamas paslaugas teikiantis darbuotojas turi pateikti paslaugų gavėjams kartu su atsiskaitymu už suteiktas paslaugas ir pateiktų dokumentų aprašų kopijas.

Iš to, kas aprašyta aukščiau galima daryti išvadą, kad detalizavus atskirų mokamų paslaugų teikimo etapus nuo užsakymo gavimo iki paslaugos suteikimo ir kontrolės procedūrų, visų paslaugų teikimo procesas tampa aiškesnis.

Apibendrinant visas išvadas, galima konstatuoti, kad Direkcijos teikdamos mokamas paslaugas vadovaujasi Tarnybos direktoriaus priimtais teisės aktais t.y. negali pačios laisvai pasirinkti kokias mokamas paslaugas teiks, kokiais įkainiais, kokias nuolaidas taikys. Be to, Tarnyba, kaip

nustatyta Tarnybos nuostatuose, kontroliuoja kaip Direkcijos vykdo Tarnybos priimtus įsakymus ir jais patvirtintus teisės aktus. Tai mažina korupcijos pasireiškimo tikimybę analizuojamoje srityje.

Dauguma Direkcijų pateikė išvadas, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė mokamų paslaugų srityje yra maža (Aukštaitijos NP ir Labanoro RPD, Dzūkijos NP ir Čekelių VGRD, Pajūrio RPD). Kitos Direkcijos ją apibūdino ją kaip minimalią, mažai tikėtiną (Kuršių NNPD, Aukštadvario RPD, Neries RPD, Pagramančio RPD, Rambyno RPD, Sartų ir Gražutės RPD, Varnių RPD, Veisiejų RPD, Ventos RPD, Žemaitijos NPD, Kauno marių RPD, Metelių RPD, Panemunių RPD, Salantų RPD, Tytuvėnų RPD, Vištyčio RPD, Viešvilės VGRD). Keletas direkcijų nurodė, kad jų analizuota sritis yra visiškai saugi ir korupcijos pasireiškimo tikimybė neegzistuoja, rizikos veiksniai nenustatyti (Anykščių RPD, Asvejos RPD, Kurtuvėnų RPD, Nemuno kilpų RPD, Sirvėtos RPD, Žuvinto BRD).

IŠVADA:

Atlikus bendrą Direkcijų korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę, galima teigti, kad teoriškai Direkcijose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė nagrinėtoje srityje, tačiau, nei vienai Direkcijai nenustačius vidinių korupcinio pobūdžio pažeidimų, darytina išvada, kad teikiamų mokamų paslaugų organizavimo ir vykdymo procesas Direkcijose yra tinkamai sureguliuotas. Teisinis reguliavimas ir darbuotojų sąžiningumas nesukuria didesnio teisinio neapibrėžtumo, dėl kurių galėtų atsirasti galimybė pasireikšti korupcijai. Direkcijose nuolat vykdoma teisinio reguliavimo stebėseną, koreguojami vidaus teisės aktai.

Dalis direkcijų įvertinę korupcijos pasireiškimo tikimybę analizuojamojoje srityje pateikė pasiūlymus korupcijos rizikos veiksniams valdyti ir (ar) pašalinti. Tarp jų buvo įvardinti nuolat atnaujinti, papildyti, patikslinti vidaus teisės aktus pagal galiojančius teisės aktus, atsisakyti grynųjų pinigų paėmimo už prekes ir paslaugas, atsiskaitymus už Direkcijos teikiamas mokamas paslaugas ir prekes atlikti tik bankiniu pavedimu į atsiskaitomąją sąskaitą bei atsiskaitymus už lankytojo bilietus atlikti grynaisiais pinigais, įsigyjant fizinį lankytojo bilietą iš direkcijos darbuotojo.

PRIDEDAMA. Tarnybai pavaldžių direkcijų 2020-2021 m. atlikusių korupcijos pasireiškimo tikimybių vertinimą, pateiktų motyvuotų išvadų suvestinė, 3 lapai.

Teisės ir personalo skyriaus
vyriausioji specialistė

Renata Sochacka

Eil. Nr.	Direkcijos pavadinimas	Motyvuota išvada	Korupcijos pasireiškimo rizikos mažinimo priemonės
1.	Aukštaitijos NP ir Labanoro RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė maža	1. Bendrųjų reikalų sk. vyr.sp., atsakingam už korupcijos prevenciją, periodiškai, ne rečiau kaip kartą per metus peržiūrėti vidinius Direkcijos teisės aktus, reglamentuojančius mokamų paslaugų teikimą. 2. lankytojų aptarnavimo skyriaus vedėjui užtikrinti (pagal galimybes), kad Direkcijos teikiamų mokamų paslaugų vietose būtų sudaryta galimybė lankytojams atsiskaityti bankinėmis kortelėmis.
2.	Dzūkijos NP ir Čepkelių VGRD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė maža	1. Direktorius pavaduotojui periodiškai, ne rečiau kaip kartą per metus, esant poreikiui ir dažniau, peržiūrėti vidinius Direkcijos teisės aktus reglamentuojančius mokamų paslaugų teikimą. 2. Lankytojų aptarnavimo skyriaus vedėjui organizuoti Tarnybos 2019-04-18 įsakymu Nr. V-58 pavišiniam internetiniame tinklalapyje.
3.	Kuršių NNPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė minimali	1. peržiūrėti ir atnaujinti Direkcijos tvarkas, aprašus, reglamentuojančius mokamų paslaugų teikimą.
4.	Žemaitijos NPD	Išvada: vertintoje	-

		srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	
5.	Anykščių RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė arba jos visai nėra	-
6.	Asvejos RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė neegzistuoja	-
7.	Aukštadvario RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja minimaliai, nes ji kontroliuojama šią veiklos sritį reglamentuojančiais teisės aktais	-
8.	Biržų RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
9.	Dieveniškų IRPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
10.	Dubysos RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
11.	Kauno marių RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
12.	Krekenavos RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
13.	Kurtuvėnų RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė neegzistuojanti	-
14.	Metelių RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
15.	Nemuno deltos RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos	-

		pasireiškimo tikimybė nedidelė	
16.	Nemuno kilpų RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė neegzistuojanti	-
17.	Neries RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė minimali	-
18.	Pagramančio RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė minimali	-
19.	Pajūrio RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė maža.	-
20.	Panemunių RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
21.	Rambyno RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė minimali	-
22.	Salantų RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	1.atsisakyti grynųjų pinigų paėmimo už prekes ir paslaugas 2.atsiskaitymus už Direkcijos teikiamas mokamas paslaugas ir prekes atlikti tik bankiniu pavedimu į atsiskaitomąją sąskaitą. Atsiskaitymus už lankytojo bilietus atlikti grynaisiais pinigais, įsigyjant fizinį lankytojo bilietą iš direkcijos darbuotojo.
23.	Sartų ir Gražutės RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė minimali	-
24.	Sirvėtos RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė	-

		neegzistuoja	
25.	Tytuvėnų RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
26.	Varnių RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė minimali	-
27.	Veisiejų RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė minimali	Rekomenduojama stebėti, analizuoti ir reguliariai vertinti mokamų paslaugų teikimo procesą.
28.	Ventos RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė minimali	-
29.	Vištyčio RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
30.	Žagarės RPD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė minimali	-
31.	Kamanų VGRD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybės nėra	-
32.	Viešvilės VGRD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė nedidelė	-
33.	Žuvinto BRD	Išvada: vertintoje srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė neegzistuojanti	-